

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueneuvottelu

Aika: 12.11.2025 klo 11.15–14.15

Paikka: Helsinki, kh Jakovara & Teams

Alueen edustajat paikalla:

Kirsi Leivonen	hyvinvointialuejohtaja
Ismo Rouvinen	talousjohtaja
Ilkka Pirskanen	strategiajohtaja
Eero Reijonen	aluehallituksen puheenjohtaja
Markus Viitaniemi	pelastusjohtaja (pelastuslaitos ja turvallisuuspalvelut)

Alueen edustajat etänä:

Susanna Wilén	toimialuejohtaja (terveys- ja sairaanhoitopalvelut)
Hannele Komu	toimialuejohtaja (sosiaalipalvelut)

Puheenjohtajisto paikalla:

Ville-Veikko Ahonen	osastopäällikkö, VM, puheenjohtaja
Minna Saario	osastopäällikkö, STM, 1. varapuheenjohtaja
Tiina Snellman	strategia- ja ohjausyksikön johtaja, SM, 2. varapuheenjohtaja

Ministeriöiden, THL:n & AVI:n edustajat paikalla:

Markku Mölläri	neuvotteleva virkamies, VM
Elina Kettunen	asiantuntija, STM
Jaana Leipälä	arviointipäällikkö, THL
Johannes Ketola	pelastusylitarkastaja, AVI
Hanna-Maija Perttola	projektiassistentti

Valtioneuvoston edustajat etänä:

Anna Cantell-Forsbom	osastopäällikkö, STM
Taru Koivisto	johtaja, STM
Kirsi Ruuhonen	hallitusneuvos, VM
Helena Vorma	lääkintöneuvos, STM
Heli Hätönen	kehittämisneuvos, STM
Tiina Louhi	erityisasiantuntija, STM

1. Tilaisuuden avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 11.00 ja toivotti neuvotteluun osallistujat tervetulleiksi.

2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen

Päätös: Todettiin osallistujat, käytiin lyhyt esittäytyminen ja hyväksyttiin asialista.

3. Hyvinvointialueen järjestämisvastuun toteutuminen

I Väestön hyvinvointi, terveys ja turvallisuus

3.1. Hyvinvointialueen puheenvuoro tämän hetken tilanteesta, toimenpidesuosittelusten toteutumisesta ja erityiskysymyksistä

Esittelijät: pelastusjohtaja Markus Viitaniemi ja strategiajohtaja Ilkka Pirskanen, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Kuultiin hyvinvointialueen esitys aikaisemmin annettujen toimenpidesuosittelusten toteutumisesta ja sovitusta aiheesta.

Aikaisemmin annetut toimenpidesuosittelukset:

1. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.

Valvontasuunnitelman mukaisia palotarkastusmääriä on vähennetty ja valvontaa on kohdennettu lähinnä riskikohteisiin. Palotarkastushenkilöstön alueellisessa saatavuudessa on ollut haasteita. Pelastuslaitoksella on tunnistettu onnettomuuksien ehkäisyn kehittämistarpeet, joita ovat valvontatoiminnan henkilöresursoinnin lisääminen yhdellä henkilötyövuodella, jotta palvelu pystytään toteuttamaan pelastuslain 79 § edellyttämällä tasolla.

Turvallisuusviestinnän osalta käytössä on pisteytysmalli, jossa tilaisuudet pisteytetään vaikuttavuuden perusteella. Toiminnassa on vähennetty yleisötilaisuuksiin, messuihin ynnä muihin kalustoesittelytilaisuuksiin osallistumista ja panostettu vaikuttavuudeltaan merkittävämpiin turvallisuuskoulutuksiin ja tapahtumiin.

2. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.

Hyvinvointialueella varautumisasiat on keskitetty kokonaisturvallisuuden näkökulmasta pelastuslaitos – turvallisuuspalvelujen toimialueelle. Väestönsuojeluun varautumisen tehtäviä

hoitaa siviilivalmiusyksikkö. Väestönsuojeluun varautumisen taso ja poikkeusolojen suorituskyky eivät vastaa vallitsevaa turvallisuustilannetta ja muuttuneita suorituskykyvaatimuksia. Henkilöresurssit eivät ole tällä hetkellä palvelutasopäätöksen mukaisella tasolla. Painopistettä on tarkoitus siirtää sinne turvallisuustilannetta vastaavalla tavalla.

Ennaltaehkäisevän ja HYTE-työn edistyminen, toimeenpano ja seuranta

Hyvinvointialueen HYTE-työn koordinointi kuuluu jatkossa HYTE- ja kumppanuuspalvelujen kokonaisuuteen, joka organisoidaan vuoden 2026 alusta lähtien osaksi Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen TKIO-palvelualuekokonaisuutta. Aluevaltuuston ja aluehallituksen linjausten mukaisesti HYTE-työtä ohjaa, seuraa ja kehittää HYTE-lautakunta. HYTE-toiminnassa tullaan lähitulevaisuudessa keskittymään asioihin, joilla on vaikutusta mitattaviin HYTE-kriteereihin ja siten HYTE-kertoimeen. Alueen strategian päivityksessä HYTE-, kumppanuus- ja osallisuusasiat ovat nousseet pidetyissä valtuustoseminaareissa esille.

Yhteistyösopimus Pohjois-Karjalan kuntien, hyvinvointialueen ja maakuntaliiton yhdyspintarakenteista, toimintamalleista, työnjaosta ja tiedonkulusta oli lausuntokierroksella lokakuun 2025 loppuun saakka ja siitä päätetään alueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnassa 19.11.2025. Yhdyspintatyön tarve on tunnistettu koko Pohjois-Karjalan maakunnan alueella.

Päätös: merkittiin tiedoksi toimenpidesuosituksen tilanne ja hyvinvointialueen esitys.

3.2. THL:n ja AVI:n puheenvuorot, ministeriöiden erityiskysymykset ja ehdotus mahdollisista uusista toimenpidesuosituksista

Esittelijät: Jaana Leipälä (THL), Johannes Ketola (AVI) ja ministeriöiden kommentit

Kuultiin THL:n, AVI:n ja ministeriöiden huomiot hyvinvointialueen tilanteesta ja aikaisemmin annettujen toimenpidesuosituksen toteutumisesta, joissa yhdyttiin alueen esittämään tilannekuvaan. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen väestörakenne painottuu jo nyt iäkkäisiin ja väestöennusteiden mukaan yli 75-vuotiaiden osuus nousee vuoteen 2040 mennessä lähes 20 %:iin väestöstä. Alueen HYTE-työssä on olennaista määritellä selkeät tavoitteet, rakenteet, työnjako ja toimenpiteet väestörakenteen muuttuessa. Järjestävyydet on sidottu kumppanuussopimuksiin, mikä vahvistaa yhteistyön pitkäjänteisyyttä. Perustason terveydenhuollon ja sosiaalihuollon hoidon jatkuvuuden varmistaminen on keskeinen tavoite.

Pelastustoimen osalta todettiin, että alueen turvallisuusviestintä on ollut vaikuttavaa ja maan keskiarvoa paremmalla tasolla. Palotutkintojen määrä puolestaan herättää huolta valvovissa viranomaisissa. Ilmastomuutoksen myötä yleistyvien sään ääri-ilmiöiden myötä tullaan tarvitsemaan aiempaa enemmän ja laajemmin viranomaisyhteistyötä. Alueella on jonkin verran korjausvelkaa pelastustoimen osalta ja tätä alueen on pyrittävä poistamaan huomioiden talouden asettamat reunaehdot. Lisäksi pelastustoimen kansallisen tietojärjestelmän käyttöönotto ensi vuonna vaatii resursseja. Valmiuteen ja

varautumiseen suhtaudutaan alueella vakavasti niin pelastustoimessa kuin sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Alueen jokaiselle kunnalle on nimetty HYTE-yhteyshenkilöt ja yhteistyön toimintatavat ovat muotoutumassa. Alueen mukaan sen HYTE-työn keskiössä on vaikuttavuuden lisääminen kohdentamalla palveluja niitä tarvitseviin ihmisryhmiin ja implementoimalla sitä työntekijöiden toimintaan eri toimialueilla. Alueella pilotoidaan parhaillaan HYTE-työkalua, joka on tarkoitus käyttöönottaa eri toimialueilla. Erityisesti sosiaalipalvelujen vaikuttavuusnäkökulma on vielä puutteellinen, myös kansallisella tasolla ja pelastustoimen osalta mielenkiintoinen näkökulma, jonka pohtimista alueella jatketaan. Alue totesi puheenvuorossaan, että HYTE-työn merkitystä pitäisi tarkastella hyvinvointialueiden rahoituksessa enemmän.

Päätös: Merkitään tiedoksi tehdyt huomiot ja keskustelu muun muassa alueiden yhdenvertaisista mahdollisuuksista kehittää HYTE-työtä ja HYTE-kertoimen vaikutuksesta rahoitukseen.

II Yhdenvertaiset palvelut

3.3. Hyvinvointialueen puheenvuoro tämän hetken tilanteesta, toimenpidesuosittelusten toteutumisesta ja erityiskysymyksistä

Esittelijät: pelastusjohtaja (pelastuslaitos ja turvallisuuspalvelut) Markus Viitaniemi, toimialuejohtaja (sosiaalipalvelut) Hannele Komu ja toimialuejohtaja (terveys- ja sairaanhoitopalvelut) Susanna Wilén, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Kuultiin hyvinvointialueen esitys aikaisemmin annettujen toimenpidesuosittelusten toteutumisesta ja sovitusta aiheista.

Aikaisemmin annetut toimenpidesuosittelukset:

1. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.

Nykyisen palvelutasopäätöskauden aikana kehittämistoimenpiteet ovat toteutuneet suunnitellusti. Pelastuslaitos on perustanut 24/7 miehitettyjä päivystäviä pelastusasemia ja samalla ongelmallisesta varallaolosta on luovuttu. Pelastusasemien suorituskykyvaatimukset on luokiteltu niiden alueella esiintyvien riskien mukaisesti. Päivystävien pelastusasemien perustamisella on pystytty korjaamaan pitkäaikaisia puutteita toimintavalmiudessa muun muassa Pielisen-Karjalan alueella. Tällä hetkellä toimintavalmiuden pitkäaikaisia puutteita esiintyy enää kahdessa riskiruudussa Joensuussa Rantakylän ja Penttilän alueilla. Myös korjausvelan vähentämistarve nousi esiin.

Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan osalta tapahtunut myönteistä kehitystä vuonna 2024. Sen sijaan pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on viime vuosien aikana pidentynyt merkittävästi.

2. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastuslaitosten työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

Työhyvinvointia ja työturvallisuutta ylläpidetään ja henkilöstön osallistumista mahdollistetaan palautejärjestelmän kautta. Vibe-kyselyn pohjalta esiin nousseista kehittämistoimenpiteistä määritellään työhyvinvoinnin kehittämisen painopistealueet. Työhyvinvointikysely toteutetaan henkilöstölle neljä kertaa vuodessa.

Pelastuslaitoksen eri palvelualueille laaditaan laatuporttiin arviot työpaikalla ja erilaisissa työtehtävistä muodostuvista työturvallisuutta vaarantavista riskeistä. Pelastuslaitoksella on käytössä vaativien tilanteiden jälkeinen purkutoiminta ja vertaispurkutoiminta, joista huolehtivat purkutoimintaan koulutuksen saaneet henkilöt.

3. Alueen on määrätietoisesti jatkettava palveluiden uudistamista

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian ja -verkon toimeenpano ja toimitilarapeiden arviointi on käynnistetty vuoden 2025 alussa. Kunnilta vuokrattujen toimitilojen vuokrasopimukset päättyvät marraskuun 2025 lopussa. Tavoitteena on pitemmällä aikavälillä luopua noin kolmasosasta toimitiloista ja saada aikaan vähintään 20 %:n säästöt vuokratukstannuksiin. Vuoden 2025 lopulla pilotoidaan moniammatillista omatiimimallia hoidon jatkuvuuden parantamiseksi. Pilotoinnin jälkeen malli on tarkoitus levittää koko maakunnan alueelle vuoden 2026 loppuun mennessä. Digitaalisten palvelujen käyttöönottoa on laajennettu hallitusti ja se on vähentänyt hieman terveysasemille tulevien puheluiden määrää.

Tavoitteena kaikissa sote-palveluissa on palvelurakenteen keventäminen, palveluintegraation lisääminen ja hoitoketjujen sujuvuuden parantaminen sekä palvelujen turvaaminen lakisääteisissä ajoissa.

Sosiaalipalveluissa rakenteiden keventäminen tarkoittaa asumispalvelujen monipuolistamista ja kevyempien palvelumuotojen esimerkiksi yhteisöllisen asumisen sekä perhe- ja kotihoidon lisäämistä. Sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatiota on ryhdytty lisäämään erityisesti lasten- ja nuorten ja perheiden palveluissa sekä mielenterveys- ja riippuvuuspalveluissa muun muassa. organisaatiomuutosten ja strategisten kehittämishankkeiden avulla. Palvelutarpeen kasvun hillitseminen olisi mahdollista pitemmällä aikavälillä, jos toiminnan painopistettä ja resursseja onnistutaan siirtämään ongelmien ennaltaehkäisyyn ja matalan kynnyksen palveluihin. Tähän liittyen esimerkiksi perhepalvelujen kotiin vietävien palvelujen- ja ikääntyneiden palvelutarpeen arvioinnin ja kotihoidon resursseja on kyetty hieman lisäämään kuluvan vuoden aikana kovista säästöpainesta huolimatta. Sosiaalipalvelut ollaan yhdistämässä yhdeksi toimialaksi ja niiden integraatiosta huolehditaan. Myös jonojen purkamiseen kohdennetaan resursseja, osin myös lisärahoituksen avulla.

Pelastustoimen palvelutasopäätös sisältää kehittämissuunnitelman, jossa linjataan palveluverkko, palvelujen tuottamismallit ja kehittämiskohteet. Kuluvan vuoden aikana on valmisteltu uusi pelastustoimen palvelutasopäätös vuosille 2026–2029, joka sisältää yhteensä 25 uudistus- tai kehittämiskohdetta.

4. Alueen on varmistettava lasten, nuorten ja perheiden perustason palveluiden saatavuus erityisesti varhaisen tuen osalta.

Perustason vahvistaminen edistää palvelujen oikea-aikaisuutta ja vaikuttavuuden vahvistumista ja valuma lastensuojeluun pienenee. Keskiselle, Joensuun kantakaupungin alueelle on perustettu yhteinen varhaisen tuen ja lastensuojelun tiimi, jonka kautta kaikki perhetyön ja tehostetun perhetyön sekä tukihenkilöpalvelujen tarpeet koordinoidaan. Muilla alueilla ohjaus tapahtuu alueiden omissa tiimeissä. Haasteena tässä on sosiaalityön vähäisyys varhaisessa tuessa, jota vahvistetaan muun muassa tarkastelemalla henkilöstörakennetta ja kohdentamalla henkilöstöresurssia uudelleen. Henkilöstön saatavuudessa on ajoittaisia haasteita erityisesti maakunnan reuna-alueilla. Etenkin psykologien ja sosiaalityöntekijöiden saatavuudessa on ongelmia. Tämän seurauksena kasvatus- ja perheneuvolaan on pitkiä jonotusaikoja.

Vuoden 2025 alusta alkaen on lastensuojelun ja lapsiperheiden palvelut organisoitu saman johdon alle. Tällä muutoksella häivytetään palvelujen välistä rajaa ja lisätään integraatiota.

Perustason palvelut ovat aikaisemmin olleet puutteelliset ja hoidollista työtä on tuotettu kasvatus- ja perheneuvolasta sekä opiskeluhuollosta. Tältä osin tilannetta parannetaan aiemmin kuvatun Lasten nuorten ja perheiden (LaNuPe) projektin avulla. Resurssivajausta on edelleen muun muassa lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdeyksikössä (Mieli-yksikkö).

Varhaisen tuen palvelujen vahvistamiseen ei ole ollut riittävästi resursseja. Tavoitteena on saada aikaan toiminallinen muutos kohti yhteisövaikuttavaa ja integratiivista toimintaa.

Hyvinvointialueen nykytila, haasteet ja toimenpiteet lasten ja nuorten ennaltaehkäisevien palvelujen vahvistamiseksi ja mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämiseksi, erityisesti perustason palvelujen osalta

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella on käynnissä strateginen kehittämisprojekti LaNuPe-hanke. Projektilla ohjataan hyvinvointialueen lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittämistyötä.

Mieli-yksikkö on aloittanut tammikuussa 2025 ja toiminta on edelleen käynnistysvaiheessa. Yksikön tehtävänä on tuottaa psykiatrasta hoidontarpeen arviota perustasolla sekä porrastettujen lievien ja keskivaikeiden häiriöiden hoito.

Erikoissairaanhoidon pääsy ja yhdenvertaisten palveluiden turvaaminen alueen asukkaille

Erikoissairaanhoidon palvelut eivät kaikilta osin toteudu lainsäädännön mukaisesti. Valvira on 8.10.2025 antanut päätöksen, jossa Pohjois-Karjalan hyvinvointialue määrätään järjestämään kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsy lainmukaiseksi 30.4.2026 mennessä kahden miljoonan euron sakon uhalla.

Lakisääteisyys toteuttamiseksi hyvinvointialue ostaa palveluja yksityiseltä sektorilta, hyödyntää muiden hyvinvointialueiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja tekee lisätöitä omalla työvoimalla. Jononpurkutoiminnan ohella alue pyrkii tehostamaan sairaalapalveluitaan. Leikkaussaliremonttien valmistuminen kesällä 2025 ja lääkäritilanteen parantumisen on oletettu helpottavan jonojen purkamista myös virka-aikana ja estävän uusien jonojen syntymisen.

Perusterveydenhuollossa ja suunterveydenhuollossa lakisääteisyys toteutuu paremmin, eikä valvontaviranomainen ole edellyttänyt niiden osalta erikseen toimenpiteitä.

Hyvinvointialueen hyväksytyssä palveluverkossa sekä alueellisissa järjestämissuunnitelmissa on otettu huomioon yhdenvertainen palvelujen saatavuus eri puolilla hyvinvointialuetta. Terveyspalvelut eivät ole toteutuneet kaikilla alueilla kuitenkaan täysin alueellisen järjestämissuunnitelman mukaisesti, koska yleislääkärien ja hammaslääkärien saatavuudessa on ajoittain haasteita.

Sosiaali- ja terveyspalveluintegraation toteutuminen ja palveluiden aito uudistuminen (sis. digitaaliset ratkaisut). Millaisiin välittömiin toimenpiteisiin alue on ryhtymässä lisärahoituksen ehtojen mukaisesti?

Digitaalisia palveluja on kehitetty alueella aktiivisesti ja hyvinvointialueen asukkaat asioivat etänä enenevässä määrin. Hyvinvointialueella on aloitettu valmistelu erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon vuodeosastoilla jatkohoitopaikkaa jonottavien potilaiden (n. 80) tilanteen korjaamiseksi. Sosiaalipalveluissa palvelurakennetta kevennetään siirtämällä toiminnan painopistettä ympärivuorokautisesta hoivasta, yhteisölliseen asumiseen sekä perhe- ja kotihoitoon. Alueella on kokeilussa moniammatillinen tiimimalli, jonka tavoitteena on vähentää erikoissairaanhoidon tarvetta.

Osana vuoden 2026 hyvinvointialueen organisaatorakenteen uudistamista, alueella tullaan yhdistämään perusterveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalvelut sekä erikoissairaanhoidon psykiatrian palvelut yhdeksi palvelualueeksi.

Hyvinvointialueen toimintojen uudistamisessa ja lisärahoituksen kohdentamisessa alueella noudatetaan valtioneuvoston lisärahoitukselle asettamaa ehtoa: Hyvinvointialueen on kohdennettava myönnettävä lisärahoitus perustuslain 19 §:n 3 momentissa tarkoitettujen riittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen ja perustuslain 7, 15 ja 20 §:ssä tarkoitettuihin perusoikeuksiin liittyvien pelastustoimen palvelujen järjestämiseen kiinnittäen erityistä huomiota palvelujen saatavuuteen voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti painottaen kiireellisimpiä toimia asukkaidensa perusoikeuksien turvaamiseksi.

Päätös: Merkittiin tiedoksi hyvinvointialueen toimenpidesuosittelusten tilanne ja esitys.

4. THL:n ja AVI:n puheenvuorot, ministeriöiden erityiskysymykset ja ehdotus uusista toimenpidesuosituksista

Esittelijät: Jaana Leipälä (THL), Johannes Ketola (AVI) ja ministeriöiden kommentit

Kuultiin THL:n, AVI:n ja ministeriöiden huomiot hyvinvointialueen tilanteesta ja aikaisemmin annetuista toimenpidesuosituksista, sekä esiteltiin uudet toimenpidesuosittukset. THL:n, AVI:n ja ministeriöiden tilannekuva oli yhtenevä alueen kanssa. Alueelle myönnettiin valtioneuvoston päätöksellä 2,6 miljoonaa euroa lisärahoitusta lokakuussa 2025. Lisärahoituksen myöntämisen ehtoissa todetaan, että alueen on varmistettava, että sen sosiaali- ja terveyspalvelut toteutuvat riittävällä tasolla kaikissa palvelukokonaisuuksissa ja alueen on toteutettava välttämättömiä muutoksia sosiaali- ja terveyspalvelujen kokonaisuudessa, kuten palvelurakenteen keventämistä ja palveluintegraation syventämistä. Pelastustoiminnan toimintavalmiuden parantaminen edellyttäisi toimenpiteitä.

Pelastustoimen osalta alue totesi, että sopimushenkilöstön määrän kehittämistarpeeseen on puututtu ja siihen pyritään löytämään ratkaisuja. Alue pyrkii kehittämään kaluston käyttöä ja henkilöstön osaamisen laajempaa hyödyntämistä. Pelastustoiminnan yhteistyöalueen yhteistyö on tiivistä ja konkreettista. Toimintavalmiuden uusi suunnitteluohje huomioidaan osana palvelutasopäätöksen valmistelua.

Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan alueen pitäisi pyrkiä saamaan erikoissairaanhoidon kiireetön hoitopääsy lainmukaiselle tasolle veloitettussa aikataulussa. Alue totesi, että Valviran määräyksen toimeenpano-aika on kaikille hyvinvointialueille sama, vaikka erot alueiden tilanteissa ovat suuret. Alue pyrkii purkamaan sairaanhoidon jonojaan, mutta yli 2 000 potilaan jonon purkaminen 30.4.2026 mennessä todettiin vaikeaksi. Alueella tulisi kehittää hoidon jatkuvuuteen tähtäävää omalääkärimallia. Sosiaalipalvelujen osalta lisärahoitusprosessin aikana todettu tarve keventää palvelurakenteita ja sujuvoittaa palveluprosesseja on otettu alueella huomioon ja se on työstössä.

Alue toivoi pöytäkirjaan merkinnän siitä, että alueen näkemyksen mukaan palvelujen järjestäminen toimii alueella pääosin hyvin ja ongelmat liittyvät tiettyihin palveluihin ja toimintoihin.

Päätös: Merkittiin tiedoksi tehdyt huomiot ja keskustelu muun muassa pelastustoimen toimintavalmiudesta ja sen kehittämisestä sekä alueen lakisääteisten sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ajankohtaisesta tilanteesta. Lisäksi käytiin läpi uudet toimenpidesuosittukset.

III Taloudellinen kestävyys

4.1. Hyvinvointialueen puheenvuoro tämän hetken tilanteesta, toimenpidesuosittelusten toteutumisesta ja erityiskysymyksistä

Esittelijät: pelastusjohtaja (pelastuslaitos ja turvallisuuspalvelut) Markus Viitaniemi ja talousjohtaja Ismo Rouvinen, Pohjois-Karjalan hyvinvointialue

Kuultiin hyvinvointialueen esitys aikaisimmin annettujen toimenpidesuosituksien toteutumisesta ja sovitusta aiheista.

Aikaisemmin annetut toimenpidesuosituks:

1. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista. (sisäministeriö)

Pelastustoimen palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelmassa on huomioitu lisärahoituksella tehtäviä toimenpiteitä pelastustoimen toimintavalmiudessa olevien puutteiden korjaamiseen, väestönsuojelun ja varautumisen sekä onnettomuuksien ehkäisytyön resurssipuutteiden korjaamiseen.

Pelastustoimelle asetetaan tulevalle palvelutasokaudelle seuraavat painopisteet:

Pelastustoiminnan toimintavalmiuden runkoa on vahvistettava toimintavalmiuden puutteiden korjaamiseksi ja varallaolosta pääosin luovutaan kiireellisen toiminnan varmistamisessa. Muutos toteutetaan lisäämällä päivystäviä pelastusasemia toimintavalmiuden rungoksi alueellisesti ja seudullisesti järkevillä tavoilla sekä tukemalla lähipelastusasemien toimintaa ja sivutoimisen pelastushenkilöstön toimintaedellytysten säilymistä muutoksen yhteydessä.

Pelastuslaitoksen varautumista parannetaan ilmastonmuutoksen aiheuttamiin vaikutuksiin kehittämällä henkilöstön osaamista ja kalustoa.

Pelastuslaitos varautuu toimintansa hoitamiseen yhteiskunnan normaaliolojen häiriötilanteissa, poikkeusoloissa ja väestönsuojelutilanteissa panostamalla poikkeusolojen suorituskykyyn ja suunnitelmavalmiuksiin sekä kehittämällä henkilöstön osaamista ja lisäämällä materiaalihankintoja.

Ikäihmisten asumisturvallisuusratkaisuja kehitetään ja edistetään yhdessä hyvinvointialueen sosiaalipalvelujen kanssa. Lisäksi turvallisuuskoulutusta kohdennetaan hyvinvointialueen henkilökunnalle ja yleisölle sekä niihin henkilöturvallisuuskohteisiin, joissa pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on pitkä.

Pelastusasemahankkeita edistetään palvelutasopäätöksen, kehittämissuunnitelman ja investointiohjelman mukaisesti.

2. Alueen on määrätietoisesti jatkettava talouden tasapainottamista.

Elokuussa 2025 päätettiin käynnistää uudet yhteistoimintaneuvottelut tuotannollisista ja taloudellisista syistä. Taustalla on vuoden 2025 taloustilanne sekä vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelmavuosien 2027–2029 valmistelu, jotka edellyttävät 20 miljoonan euron talouden sopeuttamisohjelmaa ensi vuonna. Myös vuosina 2026 ja 2027 alueella varaudutaan

uusiin yhteistoimintaneuvotteluihin, koska valtionrahoitus ei nykyiseen rahoitusmaliin sisältyvän siirtymätasauksen takia riitä hyvinvointialueen näkemyksen mukaan kattamaan lakisääteisten sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen järjestämisen todellisia kustannuksia.

Talouden näkymät tuleville vuosille 2026–2029, menokehitys ja paineet sekä alijäämän kattamisen suunnitelma aikatauluineen

Aluehallitus on hyväksynyt vuoden 2026 talousarvion valmisteluperiaatteiksi, että vuoden 2026 talousarvio valmistellaan 17 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi ja talouden on oltava tasapainossa vuoden 2028 loppuun mennessä. Alueen mukaan kertyneen alijäämän kattaminen toteutuisi 2028 mennessä. Tuottavuusohjelmaa noudatetaan, palvelujen ostoon on käytetty vähemmän rahaa, toiminta on hallittua ja suunnitelmallista. Hankintalakimuutos voi aiheuttaa rahoitukseen ongelmia, myös varautumiseen liittyy taloudellisia riskejä.

Muutosohjelman toteutuminen ja kustannusten kasvun hillitsemisen toimenpiteet

Alueella on käynnissä vuonna 2025 mittava toiminnan ja talouden sopeutusohjelma noin 30 miljoonan euron säästöjen aikaansaamiseksi. Osana sopeutusohjelman toimeenpanoa joulukuussa 2024 käynnistettiin koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut, jotka saatiin päätökseen helmikuussa 2025.

Ostopalvelujen seuranta ja vuokratyövoiman käyttö

Strateginen uudistusohjelma sisältää neljä strategista uudistushanketta toiminnan ja palvelujen uudistamiseksi sekä 30 miljoonan euron talouden sopeuttamisohjelman. Yhtenä strategisena hankkeena vuonna 2025 on Ostopalvelujen strateginen ohjaus -projekti, jonka tavoitteena on tukea ja varmistaa vuodelle 2025 asetetun strategisen uudistusohjelman palveluostojen vähentämistä koskevien tavoitteiden toteutumista sekä parantaa ostopalvelujen strategista ohjausta pidemmällä aikavälillä.

Alueen kommentit lisärahoitusprosessista

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen lisärahoitusneuvottelut käytiin kesä-lokakuun aikana. Valmisteluryhmään oli nimetty edustajat ministeriöistä, THL:stä ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelta. Neuvottelut päättyivät 16 kokouskerran jälkeen 10.10.2025. Valtioneuvoston 30.10.2025 tekemä päätös ja neuvottelumuistio ovat liitteenä.

Päätös: Merkittiin hyvinvointialueen toimenpidesuosituksen tilanne ja esitykset tiedoksi.

5. THL:n puheenvuorot, ministeriöiden erityiskysymykset ja ehdotus mahdollisista uusista toimenpidesuosituksista

Esittelijä: Jaana Leipälä (THL) ja ministeriöiden kommentit

Kuultiin THL:n ja ministeriöiden huomioidut hyvinvointialueiden tilanteesta. Tässä kohdassa ei annettu uusia suosituksia.

Valtiovarainministeriö esitteli alueen talouden tilannetta verrattuna muiden hyvinvointialueiden tilanteeseen velkaantumisen, alijäämien kertymisen ja kustannuskehityksen suhteen. Palvelurakenteen keventämistä ja kustannuskehityksen seurantaan tarvitaan jatkossakin alueen talouden tasapainon parantamiseksi.

Päätös: Merkittiin tiedoksi tehdyt huomioidut ja keskustelu alueen näkemyksistä koskien hyvinvointialueiden rahoitusmallia, sopeutustoimien tilannetta, lisärahoitusprosessia, talouden tasapainottamista ja kustannusten hillintää.

4. Todetaan hyvinvointialueen toimenpidesuosituksiset

Esittelijä: neuvotteleva virkamies Markku Mölläri, VM

Päätös: Annettiin seuraavat toimenpidesuosituksiset Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle. Jätettiin antamatta pelastustoimea koskeva toimenpidesuositus "Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista".

Todettiin hyvinvointialueen ehdotukset annettujen toimenpidesuositusten omasta seurannasta. Ministeriöt seuraavat myös toimenpidesuositusten toteutumista omien mittareidensa ja tietolähteiden avulla. Annetuista toimenpidesuosituksista ja niiden seurannasta laaditaan koonti, joka julkaistaan www.sivuilla.

1. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
2. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
3. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
4. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastuslaitosten työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.
5. Hyvinvointialue tekee ja toimeenpanee konkreettisen suunnitelman kiireettömän erikoissairaanhoidon hoitopaikan saattamiseksi lainmukaiselle tasolle. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää integraation ja yhteistyön varmistamista muun palvelujärjestelmän ja muiden alueiden kanssa.

6. Hyvinvointialueen tulee varmistaa lasten ja nuorten riippuvuus- ja mielenterveyspalvelujen järjestäminen vahvistamalla perustason palveluja.
7. Hyvinvointialueen tulee osaltaan seurata ja varmistaa lakisääteisten sote-tietotoimitusten oikeellisuutta ja kehittää niitä valtakunnallisessa yhteistyössä, jotta alueellinen ja kansallinen tietopohja rakentuu mahdollisimman oikeellisenä.
8. Hyvinvointialueen on jatkettava palvelurakenteen keventämistä sekä kustannus/menokehityksen hillintää erityisesti ikääntyneiden palveluissa.

5. Tilaisuuden päätös

Puheenjohtaja kiitti aluetta ja asiantuntijoita keskustelusta ja päätti tilaisuuden kello 14.15.

Ville-Veikko Ahonen
Osastopäällikkö, ylijohtaja
Valtiovarainministeriö

Minna Saario
Osastopäällikkö
Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiina Snellman
Strategia- ja ohjausyksikön johtaja
Sisäministeriö

Kirsi Leivonen
Hyvinvointialuejohtaja
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue